

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työläisnaisten äänestämättä, ilmestyy Astoriassa, Ore., ja on liitteenä The Western Workmen's Pub. Society'n kustantamana.

TILAUSHINNOT YHDYSVALTOIHIN
1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c
CANADAAN JA SUOMEEN
1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.00

TOVERITAR
BOX 99 ASTORIA, ORE.

Entered as second-class matter July 18th, 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)
SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:
One year...\$1.50 6 months...90c
IN CANADA:
One year...\$1.75 6 months...\$1.00
IN FOREIGN COUNTRIES:
One year...\$1.75 6 months...\$1.00

Advertising rates 50c per inch per insertion.
Huoneisto sijaitsee 10:n ja Duane katu-
jen kulmassa. Puhelin 365.
Ilmoitushinta 50 senttiä toiselta kerran.
Naimattomista \$1.00 ensimmäisellä tun-
nulta ja 50 senttiä jokaiselta seuraavalta
ilmalta.

TOIMITUS:

Maiju Nurmi

Box 99, Astoria, Oregon.

Toverittaren tilaajaluettelo osottaa:

UUSIA	85
UUDISTUKSIA	26
KATKENNUT	36

KATSAUKSIA

Agitaattori-kurssit tulee pidettä-
väksi länsipiirissä.

Kuten länsipiirin yleisäänestys Din tulokset osottavat, tulee agitaattori-kurssit siis pidettäväksi Astoriassa joulun ja tammikuun vaiheella muutamat länsirannikon vanhimmat osastot ovat yksimielisesti äänestäneet kurssien pitoa vastaan.

Tällä, jos missään, tarvitaan tällaisten kurssien kehittävää ja innostavaa vaikutusta. Melkein jokainen suomalainen se lästio-
osasto potee toimitsijavaiomien puutetta, varsinkin puhujista on tova puute. Länsirannikon van-
himpienkin osastojen toiminta on muutamien jäsenten varassa vaikka osastoissa on suuret jäsenmäärät. Mutta jäsenten enemmistö on kuin kunniajäseniä, jotka eivät pidä heille kuuluvana osastojen monet tehtävät. Sosia-
listinen kasvatustyö on saatava osastoissa paljon tehokkaammalle kannalle ennenkuin ne suuret joukot joutilaita jäseniä saadaan kasittämään velvollisuutensa sosia-
listiosaston jäseninä. Ja siksi meillä täällä tarvitaan juuri kipeästi agitaattori-kurssia.

Toivottavasti kaikissa länsipiirin osastoissa löytyy paljon tiedonhaluisia tovereita, jotta osasto-
kurssille tulisi mahdollisimman hyvä. Länsipiirin naisto-
verien pitäisi erikoisesti ottaa asiaakseen varustautua näille kurssille monilukuisena sakkina. Osastojen toiminta täällä rannik-
kovaletioissa riippuu hyvin suuressa määrässä, usein yksinomaan, naisista. Kuten tiedämme ovat miesten työsuhteet länsirannikolla sellaiset, että toisinaan ovat melkein kaikki osastojen miesjäsenet pitkiä aikoja pois paikkakunniltaan ja sillä aikana joutuu osastojen toiminta naisten ja muutamien miesten huoleksi. Jo sakin vuoksi siis tarvittaisiin länsirannikon s. s.-osastoissa enemmän innokkaita ja rohkeita naistoimitsijoita, jotka uskaltavat ja tahtovat ottaa osaa kaikkiin osaston asioihin ja tehtäviin. Naisia usein estää turha kainous ja arkuus ottamasta

"miesten paikkaa" osasto-tehtävissä. Kuusiviikkoinen kurssilla olo ja siellä aloitetun työn jatkaminen lueskelun y. m. harrastuksen avulla kehittäisi monesta ujommastakin toverittaresta kykenevän ja rohkean ottamaan paikkansa osastojen puhujalavoilla sekä muissa agitatsioonitehtävissä. Kehotettakoon siis vieläkin toverittaria länsipiirissä varustautumaan agitaattori-kurssille.

Kasvatysvanhempia Ranskan sota-orvoille.

Yhdysvalloissa toimii nykyään Ranskan sota-orpojen avustuskomitea, joka koettaa saada amerikalaisia kasvatysvanhempia 60,000:lle. Ranskan sota-orvoille. Tarkotus ei ole tuoda lapsia tähän maahan "kasvatysvanhempiansa" luo, vaan, että perheet tai yksityiset sitoutuvat suorittamaan kolme dollaria kuukaudessa elatusapua kullekin ottopolkselle. "Ottolapsi" jäsi edelleenkin äitinsä tai sukulaistensa luona Ranskaan ja avustuskomitea välittäisi kirjevaihtoa lapsen ja kasvatysvanhempien välillä. Avustuskomitean taholta vakuutetaan, että se toimii joidenkun asiaan innostuneiden rahastamana, joten jokainen lahjotettu sentti lähetetään orpolapsille Ranskaan.

Komitea presidentti, Mrs. W. S. Brewster Chicagosta on äsken palannut tutkimusmatkaltaan Ranskasta ja kirjottaa näkemistään seuraavaa:

"Pohjoisosassa Ranskaa ei ole yhtään kylää jäänyt koskemattomaksi sodalta, tuskin näkyi yhtään taloa jossa olisi ollut kattoa. Kaikki sillat ovat räjäytetty ja tehtaat tuhottu. Sodan aikaiset tapahtumat ovat sanoinkuvaamattoman kauheita, mutta ihmiset kuitenkin näyttävät jaksavan kertoa niistä tyynesti. He ovat kärsineet niin kauheasti, ettei heillä ole enää voimaa mielenilmaisuihin. He tulevat takaisin näihin hävitettyihin kyliin niin pian kuin he saavat siihen luvan. Sota on heidät niin köyhdyttänyt, että koko perheen omaisuus voidaan usein tuoda parissa pussissa, joillakin on sen verran taloustavaroita ja vaatteita, että niiden nyytiksi tarvitaan tavallinen pöytälinja. Cambrian 29,000:sta asukkaasta on 17,000 palannut takaisin. He joutuvat asumaan 10-12 henkisinä joukkoina yhdessä ainoassa huoneessa kunnes he jaksavat saada kodit jälleen rakennetuiksi.

"Me ajoimme kaksi päivää moottorivaunulla tässä hävityssä maassa emmekä nähneet yhtä ainoata lehmää, hevosta tai edes kanaa. Koko pohjois-Ranska on ryöstetty ja tuhottu paljaksi kaikkesta mikä tekee elämisen mahdolliseksi. Siellä missä ennen läinelti viljavat pellot ja niityt, missä ennen sijaitti kunnit kylä, metsiä ja hedelmätarhoja, siellä on nyt vain silmankantamattomia harmaaruskeaa hiekkaa ja soraa. Verdunin ympäristöllä, niin kauas kuin silmä kantaa, ei näe mitään muuta kuin hiekkakasoja, ei yhtään merkkiä mistään elollisuudesta. Siellä ja täällä näkyy risti jonkun viimeisinä taistelupäivinä kaatuneen sotilaan haudalla. Kaikkialla pitkin tämän kuoleen maan kamaraa näkyy sotilaitten hautaristejä, niitä näkee pitkin tienvieriä ja edukoilla hautausmailla ja niin monen, monen sotilaan ruumis on jossain sorakasojen seassa ilman hautakumpua ja muistomerkkiä.

"Jällelääneet orvot ja lesket

elävät suuressa puutteessa ja tuhansia lapsia kuolee nälkään."

Ranskan hallitus on luvannut avustaa jokaista sota-orpoa kolmella dollarilla kuukausi, mutta kuinka paljon sellainen erä auttaa pelastumaan nälkäkuolemasta korkeitten elinkustannusten aikana. Sensijaan, että ne, jotka sodasta — ja siis näiden orpojen isien hengistä — saivat suuret sotavoitot, pakotettaisiin luovuttamaan edes osankaan sodan uhrien orporaukoille, sensijaan, että elintarpeilla keinotellijoita rangaistaisiin ja alennettaisiin elintarpeiden hinta siihenkään määrään kuin ne olivat ennen sotaa — sensijaan jakaa Ranskan hallitus noille onnettomille pieniä almuja, joilla ei elämää voi pitää yllä edes kitumallakaan. Nämä onnettomien sodan uhrien jälkeläiset tarvitsevat oikeutta ja leipää, eikä almuja. Vähän heidän kohtaloaan voidaan almuilla lievittää vaikka sitä jotkut ihmisystävät uskoisivatkin. Ranskan kapitalistinen yhteiskuntajärjestelmä ei voi millään hyvittää sitä tuhoa minkä alaiseksi sota on sen työväenluokan saattanut, sillä vielä kaikkensa uhranneestakin, vertavuotavasta työväenluokasta imevät kapitalistiset kiskurit voittoja, riistävät sitä. Ainoa mikä Ranskan raadellulle työväenluokalle ja näille kymmenille tuhansille orporaukoille voi taata leipää ja oikeutta, vapautta ja valoisampia päiviä, on työväenluokan valtaannousu ja koko riistojärjestelmän perinpohjainen kumoaminen.

Hirmuteoista Koreassa

kirjoitetaan Seattle Union Recordissa seuraavaa:

Kaikki jotka ovat sodan ajalla kylliksi karaistuneet lukeakseen sivumääriä hirmuteoista ja kidutuksista ollakseen menettämättä uskoaan ihmiskuntaan, voivat lukea liittohallituksen kirkkojen neuvoston raportin heinäkuun 17:ltä päivästä, v. 1919, jossa kerrotaan Japanin harjottamista julmuuksista Koreassa.

Kaksikymmentäyksi tiheään ladottua arkkia, joissa asiakirja toisensa perään ja japanilaisten virkamiesten kirjeet toteavat, että jotkut käskynalaiset ovat päässeet selittämään asioita ja kertomaan silminnäkijäin kertomuksia kylien polttamisesta ja miesten sekä naisten kuoliaaksi räkkäämisestä.

Eräässä kylässä käskettiin kaikki miehet kokoontumaan kirkkoon ja kun he tottelivat käskyä, lukittiin kirkon ovet, kirkkoon ammuttiin ja lopuksi se poltettiin ja sen mukana koko kylän miespuolinen väestö.

Lähetysaarnajat, joiden sairaloihin onnettomia korealaisia on tullut apua anomaa, kertovat lukemattomista tapauksista kun ihmisiä on kuollut pyssynkuulan tekemistä haavoista tai muista räkkäyksistä.

Eräs omituinen tapa kohdella nuoria tyttöjä, on riisua heidät aivan alastomiksi ja pakottaa heidät siten kävelemään julkisilla paikoilla ja olla ristikuulustelussa tässä tilassa. Viranomaiset sanovat muka hakevansa papereita, mutta koska he eivät pane tällaisia tarkastuksia toimeen vanhojen naisten ja miesten, vaan ainoastaan nuorten naisten suhteen, niin on sen tarkotuksena syvästi nöyryyttää uhrejaan, sillä korealaiset — päinvastoin kuin japanilaiset — ovat tässä suhteessa yhtä arkaluontoisia kuin europalaiset.

Täten riistut tytöt ovat ker-
toneet, että heidät on usein en-

sin ruoskittu kunnes hiki on vir-
rannut pitkin heidän ruumistaan
ja sitten heidät on valettu kyl-
mällä vedellä, heidän ihoonsa on
sammutettu palavia paperosia
ja muutenkin rääkätty. Nämä
tytöt joita alistetaan kaikenlais-
ten rivojen nimitysten ja häväs-
tysten alaiseksi ovat kotoisin si-
vistyneistä kristillisistä kodeista.

Kun kertomuksia näistä jul-
muuksista ensin kuului, oli niitä
vaikea uskoa. Olimmehan
kuulleet niin paljon kertomuksia
kaikenlaisista kidutuksista monelta eri taholta sodan ajalla.
Mutta asiakirjat kongressin rek-
ordeissa ovat täysin luotettavalta
liittohallituksen kirkkojen
neuvoston tutkijakomitealta.

Me emme tahdo tulla johdetuksi
tavalliseen syytelyyn jotakin
rotua kohtaan näiden hirmuteko-
jen johdosta. Kaikki itsevaltiat-
han käyttäytyvät täten enemmäs-
sä tai vähemmässä määrässä niitä
kohtaan, joita he tahtovat pi-
tää orjinaan."

Joku aika sitten lähetti Korean
nuorten naisten liitto kirjeen
Amerikan naisille, jossa he pyy-
sivät avustusta korealaisille hei-
dän vapaustaistelussaan. Kir-
jeessä m. m. sanottiin: "Sotilaat
ovat katkoneet koulutytöjen käsi-
ä kun he ovat kohottaneet ylös
kansan julistuksia. Auttakaa
meitä pääsemään vapaiksi."

Niin, miksi ei Japanin hirmu-
hallitus kohtelisi alusmaitaan yhä
julmasti kuin länsimaiset "si-
vistymaat" esim. Englanti, joka
sallii, että viljakeinottelijat kulet-
tavat satojatuhansia busheita
viljaa pois Intiasta, jossa miljoonia
ihmisiä kuolee nälkään.

Naistyöläiset Japanissa.

"Japanin vuosikirjassa" julais-
tun virallisen raportin mukaan
on japanilaisissa tehtaissa enem-
män naistyöläisiä kuin miehiä.
Miehiä niissä on 42 prosenttia ja
naisia 58. Alle viidentoista vuo-
tiaden lapsityöläisten luku on:
poikia 18 prosenttia ja tyttöjä 82.
Enempi kuin puolet Japanin naistyö-
läisistä ovat alle 20 ikävuoden.
Neljäviidettä osaa näistä naisista
työskentelee kangasteollisuuden
alalla — kehääjiniä, kutojina
ja värjäjäjinä. Tehtaat käyvät
yötä päivää ja on siis naistyö-
läistenkin työskenneltävä sekä
yö- että päivävuorolla. Olosuhteet
tehtaissa sekä tehdastyöläisten
asunto- ja muut elantosuhteet
ovat niin sietämättömät, että
noin neljäviidettä osaa tehdas-
naisista on pakotettu lopetta-
maan työskentelynsä tehtaissa
vuoden siellä oltuaan, sillä monen
terveys on sillä ajalla ehtynyt jo
kokonaan murtua. Mutta heidän
tilalleen on aina riittävästi
lisää tulleita ja kun työläiset ei-
vät ole kunnollisesti — tuskin ol-
lenkaan — järjestyneitä, ei teh-
taillat ole pakotettuja tehdasolo-
ja parantamaan. Työpäivät on
tehtaissa tavallisesti 13-tuntinen.

Lapsityöläisten olosuhteet teh-
taissa eivät suinkaan ole parem-
mat. Lapsityöläisten täytyy suorittaa
jonkunlainen oppikurssi, eli
sallituskinto jolla ajalla he asu-
vat tehtaissa huoneissa ja syövät
tehtaan ruokaa — he ovat melkein
suorastaan orjia. Lasten asunnot
tehtaisten yhteydessä ovat tavattoman
kurjia ja epä-
terveellisiä.

Näin kallin hinnat siis saavat
Japanin äidit ja lapset maksaa
kapitalismin uhrialttarille, jotta
japanilaiset kapitalistit voisivat
voittaa kilpailussa mailman
markkinoilla halvoina tuotteilla.

Naisten alinpalkkalaki

on voimassa jo kahdessatoista